

REPUBLIKA E SHQIPERISE
AUTORITETI I KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE
-Këshilli Drejtues-

V E N D I M

Nr.1510, datë 24.02.2011

Për

“Miratimin për këshillim publik të dokumentit: Implementimi dhe Rregullore për Zgjedhjen e Bartësit dhe Parazgjedhjen e Bartësit”

Këshilli Drejtues (*KD*) i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare (*AKEP*), i përbërë nga:

1. Z. Piro	Xhixho	Kryetar
2. Znj. Alketa	Mukavelati	Anëtar
3. Z. Benon	Paloka	Anëtar
4. Z. Ibsen	Elezi	Anëtar
5. Znj. Zamira	Nurçe	Anëtar

dhe sekretare të Këshillit Drejtues Znj. Marsida Dushku, në mbledhjen e datës 24.02.2011, sipas procedurës së përcaktuar në ligjin nr. 9918, datë 19.05.2008 “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë”, Ligjin nr. 8480, datë 27.05.1999 “Për funksionimin e organeve kolegjiale të administratës shtetërore dhe enteve publike” dhe Rregullores së Brendshme të AKEP-it, mori në shqyrtim relacionin shpjegues të Grupit të punës të ngritur me Urdherin nr. 541, datë 16.03.2010 dhe diskutoi materialin e përgatitur:

- Memo e grupit të punës; (*Memoja*)
- Relacioni shpjegues i akteve të propozuara; (*Relacioni*)
- Projektvendim i Këshillit Drejtues; (*Projekt Vendimi*)
- Dokumenti: **Implementimi dhe Rregullore për Zgjedhjen e Bartësit dhe Parazgjedhjen e bartësit**

B A Z A L I G J O R E :

1. Neni 43 dhe 110 te ligjit nr. 9918, datë 19.05.2008 “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë”;
2. Pika 3.10 e “Udhëzues për procedurat e këshillimit me publikun” miratuar me VKD nr. 1183, datë 10.3.2010;
3. Pika 17 e nenit 21 “Rregullores së Brendëshme të AKEP (ish ERT) miratuar me Vendim të Këshillit Drejtues të ERT-së, Nr. 170, datë 24. 04. 2004, e ndryshuar dhe në fuqi sipas pikës 3 të nenit 138 të ligjit nr. 9918;

K Ë S H I L L I D R E J T U E S :

Nga diskutimi gjate mbledhjes duke iu referuar dhe bazes ligjore te sipercituar,

V Ë R E N :

1. Grupi i punës i ngritur me Urdhërin e Kryetarit nr. 541, datë 16.03.2010 ka përgatitur dhe paraqitur për shqyrtim në Këshillin Drejtues dokumentin: **Implementimi dhe Rregullore për Zgjedhjen e Bartësit dhe Parazgjedhjen e Bartësit**
2. Projektaktet e përgatitura janë mbështetur në kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi dhe praktikat rregullatore në rajon dhe në vendet e BE;
3. Implementimi i Zgjedhjes së Bartësit dhe Parazgjedhjes së Bartësit nga Albtelecom, sipas propozimit të bërë në dokumentin e përgatitur i shërben rritjes së konkurrencës në tregun e telefonisë fikse dhe përfitimeve të konsumatorëve të këtyre shërbimeve të reja, pra dhe plotësimit të objektivave rregullatore të AKEP.
4. Implementimi i zgjedhjes dhe parazgjedhjes së bartësit përbën zhvillim rregullator të rëndësishëm dhe paraqet interes për operatorët dhe konsumatorët, dhe kjo bën të nevojshme marrjen e komenteve të palëve të interesuara, përpara marrjes së vendimeve për implementimin efektiv të këtij detyrimi,

P Ë R K Ë T O A R S Y E :

Bazuar ne pikën 1 të nenit 114, dhe piken 1 të nenit 115 të ligjit nr. 9918 dhe pikës 17 të nenit 21 te Rregullores së Brendshme të AKEP,

V E N D O S I :

1. Të publikojë për këshillim publik dokumentin “**Implementimi dhe Rregullore për Zgjedhjen e Bartësit dhe Parazgjedhjen e Bartësit**”

2. Afati i këshillimit publik fillon nga data e nxjerrjes së këtij Vendimi deri më datë 30.03.2011;
 3. Ky Vendim të publikohet në faqen e internetit të AKEP www.akep.al;
- Ky Vendim hyn në fuqi në datën e miratimit të tij.

K R Y E T A R I
Piro XHIXHO

ANËTARË :

Alketa MUKAVELATI

Benon PALOKA

Ibsen ELEZI

Zamira NURCE

AUTORITETI KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE

Implementimi dhe Rregullore
për Zgjedhjen e Bartësit dhe Parazgjedhjen e bartësit

KONSULTIM PUBLIK

Tiranë më 24.02.2011

Përmbajtja

- 1. HYRJE**
- 2. PËRSHKRIMI I SHËRBIMEVE TË ZGJEDHJES DHE PARA-ZGJEDHJES SË BARTËSIT**
- 3. BAZA LIGJORE DHE VENDIMET PËR FNT**
- 4. PËRVOJA NË RAJON DHE NË VENDET E BE**
- 5. SKEMAT E PROPOZUARA PËR ZGJEDHJEN DHE PARA-ZGJEDHJEN E BARTËSIT**
- 6. PROBLEME TË PËRDORUESIT**
- 7. PËRCAKTIMI I NUMERACIONIT PËR ZGJEDHJEN E BARTËSIT**

ANEKS: DRAFT RREGULLORJA PËR ZGJEDHJEN DHE PARAZGJEDHJEN E BARTËSIT TË THIRRJEVE

1. Hyrje

Zgjedhja e Bartësit (ZB) dhe Para-zgjedhja e Bartësit(PB)¹ i krijon mundësinë përdoruesve fundore të një rrjeti të komunikimeve telefonike publike që duke përdorur linjën telefonike të operatorit të rrjetit publik telefonik (ofruesi i aksesit) me të cilin kanë një kontratë pajtimi, të zgjedhin vetë ofruesin e thirrjeve telefonike që i konsiderojnë më të mirat për nevojat e tyre, veçanërisht për sa i përket çmimit dhe cilësisë së thirrjeve telefonike. Kjo mundësi për përdoruesit fundorë të një rrjeti publik telefonik krijon mundësi për ofruesit e thirrjeve telefonike, të ndryshëm nga operatori i rrjetit me të cilin përdoruesi ka një kontratë pajtimi për linjën telefonike, që tu ofrojnë këtyre përdoruesve thirrje telefonike duke përdorur të njëjtën linjë telefonike. Në këtë mënyrë krijohet mundësia për një konkurrencë më të madhe midis operatorëve për ofrimin e thirrjeve telefonike duke rritur përfitimet e përdoruesve fundorë për tarifa më të lira për thirrjet telefonike.

Objektivi këtij dokumenti për konsultim është marrja e opinionioneve të operatoreve dhe palëve të interesuara për implementimin e Zgjedhjes së Bartësit dhe Para-zgjedhjes së Bartësit dhe Draft rregulloren e përgatitur nga AKEP për Zgjedhjen dhe Para-zgjedhjen e Bartësit. Dokumenti përbëhet nga dy pjesë:

- Implementimi i Zgjedhjes së Bartësit dhe Para-zgjedhjes së Bartësit, dhe
- Draft Rregullorja e përgatitur nga AKEP për Zgjedhjen dhe Para-zgjedhjen e Bartësit.

Komentet e palëve të interesuara mund të dërgohen në AKEP

- Në formë të printuar në adresën: Rruga Reshit Collaku, Nr.43, Tirane
- Në forme elektronike me email në adresën: info@akep.al

Periudha e konsultimit publik perfundon më 30.03.2011.

¹ Në anglisht Carrier (Pre) Selection - C(P)S

2. Përshkrimi i shërbimeve të Zgjedhjes dhe Para-zgjedhjes së Bartësit

Zgjedhja dhe Para-zgjedhja e Bartësit është një facilitet që i jep pajtimtarëve të lidhur në rrjetin telefonik publik te një operator mundësinë e zgjedhjes që disa ose të gjitha thirrjet e tij telefonike të barten nga një operator tjetër. Kur një pajtimtar përdor Z(P)B, thirrja rrugezohet për në destinacion nëpërmjet operatorit të zgjedhur dhe jo nëpërmjet operatorit ku pajtimtari është fizikisht i lidhur. Thirrjet e kryera nëpërmjet Z(P)B faturohen sipas tarifave të ofruara nga operatori i zgjedhur dhe jo sipas tarifave të ofruara nga operatori që i ofron akses në rrjet pajtimtarit. Linja fizike që lidh pajtimtarin me operatorin e rrjetit shërben për të realizuar një pjesë të thirrjes (deri në pikën e interkoneksionit me operatorin e zgjedhur) dhe për këtë shërbim pagesat kryhen midis operatoreve, ndërsa pajtimtari ka detyrime ndaj operatorit të rrjetit që zoteron linjën telefonike vetëm për pajtimin mujor dhe thirrjet telefonike të faturuara prej tij (rasti i ZB).

Ky facilitet i jep mundësinë operatoreve të cilët nuk kanë përdorues të tyre të lidhur direkt me ta t'u ofrojnë shërbime pajtimtareve të cilët janë të lidhur direkt me një operator tjetër. Operatorët me pajtimtarë të lidhur direkt me ta gjithashtu mund tu ofrojnë shërbime pajtimtareve të tjerë si rezultat i përdorimit të zgjedhjes së bartësit.

Për zbatimin e Z(P)B ekzistojnë tre mundësi teknike:

2.1 Zgjedhja e Bartësit në fillim të thirrjes (Call-by-call Carrier Selection-CS)

Zgjedhja e Bartësit në fillim të thirrjes (më poshtë Zgjedhja e Bartësit-ZB) i referohet mundësisë që i krijohet përdoruesit për të zgjedhur operatorin në fillim të thirrjeve gjatë formimit të numrit. Zgjedhja zakonisht përcaktohet nëpërmjet vendosjes së prefiksit për zgjedhjen e bartësit (10xx) përpara shifrave të numrit që duhet të formohet për të realizuar thirrjen normalisht pa zgjedhje të bartësit.

Operatori që i ofron pajtimtarit aksesin në rrjet analizon prefiksin e formuar (10xx ku xx janë shifrat që identifikojnë operatorin e zgjedhur) dhe rrugëzon thirrjen drejt operatorit nëpërmjet pikës më të afërt të interkoneksionit që ka me këtë operator. Pastaj është përgjegjësia e operatorit të zgjedhur që të kontrollojë nëse pajtimtari është i autorizuar të përdorë këtë shërbim, të çojë thirrjen në destinacionin e zgjedhur si dhe të bëjë faturimin e përdoruesit për thirrjen, përfshirë procesin e pagesës së pajtimtarit për shërbimin e kryer.

2.2 Para-Zgjedhja e Bartësit (Carrier Pre-Selection-CPS)

Në shërbimin e Para-Zgjedhjes së Bartësit, pajtimtari zgjedh bartësin (sipas procesit të shpjeguar më poshtë) për të gjitha thirrjet që do të kryejë dhe në centralin e operatorit që i ofron aksesin në rrjet pajtimtarit, sipas zgjedhjes së pajtimtarit, programohet si default ky operator i zgjedhur për thirrjet e pajtimtarit. Para-zgjedhja e këtij bartësi mund të kryhet për lloje të caktuara të thirrjeve sipas kategorive (lokale, kombëtare drejt fikse apo celulare dhe ndërkombëtare) ose për të gjitha

thirrjet ('all calls' option) dhe për llojet e zgjedhura të thirrjeve nuk nevojitet të formohet prefiksi i bartësit përpara formimit të numrit të thirrur (ai është programuar në central) si në rastin e zgjedhjes së bartësit në fillim të thirrjes. Para-Zgjedhje e Bartësit programohet në central nga operatori që ofron linjën e aksesit në rrjet me procedura të veçanta për çdo linjë/operator të para-zgjedhur.

2.3 Para-Zgjedhja e Bartësit me shmangie (ri-zgjedhje) (Carrier Pre-Selection with override)

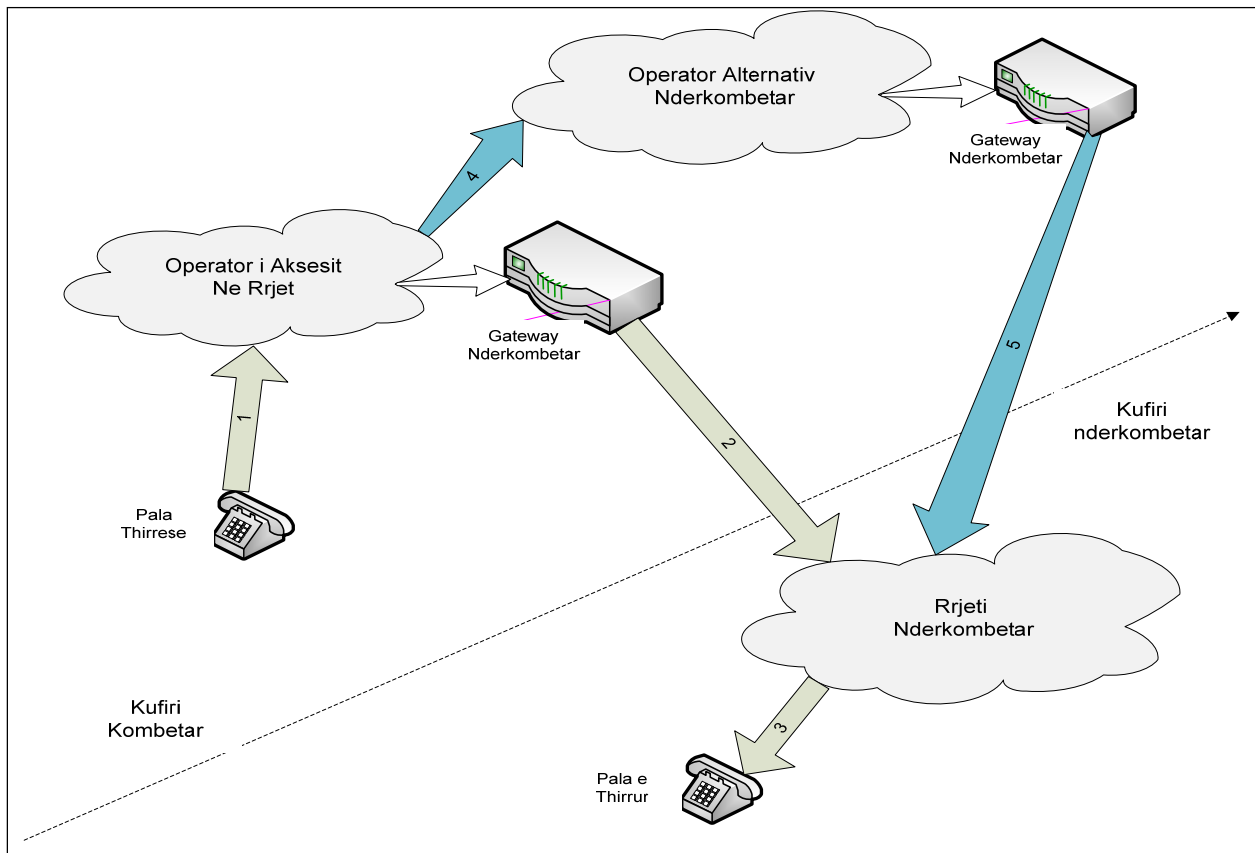
Në këtë rast, operatori i para-zgjedhur funksionon si në rastin më sipër me përjashtim të rasteve kur përdoruesi për thirrje të vecanta e shmang atë duke formuar prefiksin e zgjedhjes së bartësit (10xx) përpara numrit që thirret. Në këtë rast kemi kombinimin e dy rasteve të para të përmendura më lart.

Z(P)B është ngjashme me shërbimin e kartave me parapagim që i ofrohen aktualisht abonentëve të telefonisë fikse, ku abonentet para thirrjes u duhet të formojnë një kod 0801xxxx, me ndryshimin që:

- Pajtimtaret ZB mund të formojnë kodin 10xx i cili është më i shkurtër se kodi 0801xxxxx i OSHKP-ve si dhe mund të formojnë direkt numrin e thirrur menjëherë pas formimit të kodit të shkurtër pa qënë nevoja të presin konfirmim nga platforma me parapagim OSHKP (gjendja e kreditit etj);
- Pajtimtaret PB nuk kanë fare nevojë të formojnë një kod para thirrjes si në rastin e ZB dhe OSHKP;
- Pajtimtaret Z(P)B nënshkruajnë kontratë me bartësin e thirrjeve dhe marrin fature prej tij, pra nuk është shërbim me parapagim.

Tre opsionet e mësipërme paraqiten skematikisht në figurën e mëposhteme për rastin e thirrjeve ndërkombëtare. Skema funksionon në të njëjtën mënyrë edhe për thirrjet kombëtare me ndryshimin që pala e thirrur është në rrjetin e një operatori në Shqipëri.

2.4 Zgjedhja e Bartësit dhe Para-zgjedhja e Bartësit për Thirrjet Ndërkombëtare

Skenari aktual:

Numerformimi :

*Prefiksi nderkombetar + Numri i thirrur
thirrje nderkombetare nga PSTN, rrugesimi i thirrjes: 1→2→3*

Zgjedhja e Bartesit:

Numerformimi :

*Prefiksi i Zgjedhjes së Bartesit+Prefiksi nderkombetar + Numri i thirrur
thirrje nderkombetare nga PSTN, rrugesimi i thirrjes: 1→4→5→3*

Para-Zgjedhja e Bartesit

Numerformimi :

*Prefiksi nderkombetar + Numri i thirrur
thirrja rrugesohet automatikisht nËpËrmjet bartesit nderkombetar tË para-
zgjedhur*

Para-Zgjedhja e Bartesit me shmangie (ri-zgjedhje):

Z(P)B:

Numerformimi :

*Prefiksi nderkombetar + Numri i thirrur
thirrja rrugesohet automatikisht nËpËrmjet bartesit nderkombetar tË para-
zgjedhur*

ZB

Numerformimi :

*Prefiksi i Zgjedhjes së Bartesit + Prefiksi nderkombetar + Numri i thirrur
thirrje nderkombetare nga PSTN, rrugesimi i thirrjes: 1→4→5→3)*

2.5 Marrëdhëniet midis palëve për pagesat

2.5.1 Pajtimtari - operatorët:

Në të gjitha rastet pajtimtari duhet të paguajë operatorin e rrjetit që zotëron linjën telefonike, tarifën për pajtimin mujor sipas kontratës që ka më këtë operator.

ZB: Pajtimtari paguan për thirrjet që ka kryer me ZB operatorin e zgjedhur në fillim të thirrjeve të kryera me këtë kod, dhe paguan operatorin e rrjetit të aksesit (linjës telefonike) thirrjet që i ka kryer normalisht pa ZB.

PB: Pajtimtari paguan operatorin e parazgjedhur për thirrjet telefonike dhe operatorin e rrjetit për pajtimin mujor. Pagesat për thirrjet për operatorin e parazgjedhur janë për ato thirrje që është parazgjedhur, të cilat mund të grupohen në:

- Thirrje kombëtare
- Thirrjet ndërkombëtare
- Thirrje kombëtare dhe Thirrjet ndërkombëtare
- Të gjitha thirrjet

PB me rizgjedhje: Pajtimtari paguan për thirrjet telefonike operatorin e parazgjedhur, përveç thirrjeve që ka bërë më ZB, të cilat i paguhen këtij/ketyre të fundit.

2.5.2 Operatori i zgjedhur (parazgjedhur) - operatori i rrjetit

Operatori i zgjedhur/parazgjedhur duhet të ketë një marrëveshje interkoneksioni me operatorin e rrjetit që zotëron linjën telefonike të pajtimtarit dhe i paguan këtij operatori:

- Tarifën për origjinimin e thirrjeve në bazë të tarifave të përcaktuara në RIO;
- Tarifë për implementimin e PB (tarifë fikse për programimin e centralit për çdo pajtimtar që parazgjedh operatorin) e përcaktuar në RIO.

3. Baza ligjore dhe vendimet për FNT

Ligji nr.9918, datë 19.05.2008 “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë”, në nenin 43 përcakton se, AKEP ka të drejtë të vendosë detyrimin për zgjedhjen e bartësit dhe parazgjedhjen e bartësit (në vijim referuar shkurtimisht Z(P)B), sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në tregun përkatës të lidhjes në rrjetin telefonik publik dhe përdorimit të tij, që t’u mundësojnë pajtimtarëve të tyre aksesin në shërbimet e çdo ofruesi të shërbimeve telefonike të disponueshme për publikun, me të cilët janë të interkonektuar, nëpërmjet zgjedhjes ose parazgjedhjes së bartësit. Në këtë nen përcaktohet se tarifat për ofrimin e këtij shërbimi duhet të jenë të orientuara në kosto si dhe detyrimi për Z(P)B mund tu vendoset edhe sipërmarrësve të tjerë (jo me FNT).

AKEP me Vendimin nr.1348, date 26.07.2010, për “Percaktimin e sipërmarrësit Albtelcom Sh.a., me Fuqi të Ndjeshme në Treg dhe vendosjen e masave rregulluese në tregjet me pakice të telefonise fikse dhe tregjet me shumice të interkoneksionit të telefonise fikse” në pikën 4.3 ka

vendosur detyrimin për Albtelcom që tu ofrojë pajtimatreve të tij mundësinë e zgjedhjes/parazgjedhjes së bartësit të thirrjeve dhe të bëjë përditësimin e ofertes referencë të interkoneksionit sipas përcaktimeve të një Vendimi të veçantë të AKEP për këtë detyrim (pika 4.5.3 e Vendimit nr. 1348)

AKEP, nëpërmjet këtij dokumenti, propozon implementimin efektiv të këtij detyrimi nga Albtelecom. Implementimi i këtij detyrimi sipas vendimit që do të merret në fund të këtij konsultimi publik si dhe sipas rregullores së propozuar do të kryhet nga Albtelecom nëpërmjet amendimit të RIO, për përfshirjen e shërbimit Z(P)B në RIO.

Sipas përcaktimit të Ligjit 9918, detyrimi për të dhënë akses për Z(P)B mund të vendoset edhe për operatorë të tjerë fiks apo celularë, me FNT ose jo. Shtrirja e këtij detyrimi edhe për operatorë të tjerë, përveç Albtelecom do të merret në konsideratë nga AKEP në periudha të mëvonshme, pasi ky shërbim të jetë implementuar në mënyrë të suksesshme fillimisht nga Albtelecom. Kjo zgjedhje e AKEP, bazohet edhe në praktikën në vendet e tjera të referuara në seksionin 4 më poshtë. Draft-rregullorja e përgatitur për Z(P)B është e përgjithshme duke mos specifikuar operatorin që ofron akses për Z(P)B, pra mund të përdoret edhe për operatorë të tjerë, nëse AKEP gjykon se ky detyrim është i justifikueshëm për tu vendosur për këta operatorë të tjerë, fiks apo celularë, me FNT ose jo.

Pyetje 1: Cili është opinioni i palëve të interesuara në lidhje me propozimin e AKEP për implementimin e Z(P)B fillimisht vetëm për Albtelecom?

4. Përvoja në rajon dhe në vendet e BE

Parlamenti dhe Këshilli Europian në direktiven e shërbimit universal (DIRECTIVE 2002/22/) në nenin 19 shprehen se rregullatori duhet ti kërkojë sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme për ofrimin e lidhjes dhe përdorimit të rrjetit publik nga një vendodhje fikse, që tu mundësojë pajtimtarëve të tij aksesin në përdorimin e shërbimeve të ofruara nga ofruesit e shërbimeve publike telefonike të interkonektuar me të, nëpërmjet zgjedhjes së bartësit në fillim të thirrjes dhe parazgjedhjes së bartësit me mundësinë e rizgjedhjes. Në vendet e BE, Z(P)B është implementuar plotësisht, madje në shumë vende është trajtuar dhe vendur detyrimi për “dhënien me qera të linjave telefonike me shumicë (WLR-Wholesale Line Rental), e cila bën të mundur që tarifimi i shërbimeve të pajtimtarit, përfshirë pajtimin mujor, ëe kryhet nga operatori i para-zgjedhur (kur është parazgjedhur për të gjitha thirrjet) dhe ky i fundit i paguan operatorit të rrjetit që zotëron linjën telefonike një tarifë me shumicë për pajtimin mujor (qerane) e linjes telefonike (përveç pagesave të tjera të origjinimit të thirrjeve dhe programimit për PB). Tarifimi për pajtimin mujor WLR është rreth 11 euro/muaj që është disi më i lartë se niveli i tarifës për LLU (8.5 euro/muaj) dhe më i ulët se niveli i tarifës me pakicë të pajtimin mujor (rreth 15 Euro me TVSH).

Në rajonin e europës juglindore, rezulton se shërbimi i Z(P)B është implementuar në Kroaci, Maqedoni, Mal të Zi, Turqi dhe BH dhe nuk është implementuar ende në Shqipëri, Serbi dhe Kosovë:

- Kroaci:** Implementimi i PB për operatorin inkumbent fiks ka filluar në vitin 2005 dhe i ZB në 2006 për të gjitha llojet e thirrjeve: lokale, kombëtare, drejt celulareve dhe ndërkombetare. Aktualisht janë 5 ofrues Z(P)B.
- Maqedoni:** Shërbimet Z(PB) kanë filluar në vitin 2007 për thirrjet kombëtare, ndërkombetare dhe drejt celulareve dhe në 2008 për thirrjet lokale. Vetëm, një operator alternative ofrues i Z(P)B. Maqedonia është I vetmi vend në rajon që ka vendosur edhe WLR.
- Turqi:** Ka filluar në vitin 2006 për thirrjet kombëtare, ndërkombetare dhe drejt celulareve dhe në 2009 për thirrjet lokale.
- BH:** Ka filluar në vitet 2006-2007.
- Mali i Zi:** Detyrimi është vendosur në Dhjetor 2007 ndaj të gjithë rrjeteve fiks dhe celular, por është efektiv vetëm në operatorin fiks inkumbent.
- Serbia:** Nuk ka vendosur ende këtë detyrim ndërsa në Kosovë detyrimi është vendosur në Qershor 2010 por nuk është implementuar ende.

Për sa i përket tarifave të aplikuara nga operatori incumbent për ofrimin e Z(P)B operatoreve të tjera, ato përfshijnë gjithmonë tarifimin për origjinimin thirrjeve në nivele të njëjta me tarifën e terminimit si dhe tarifa për programimin e centralit/centraleve për PB të cilat mund të jenë për çdo linjë dhe/ose për operator.

5. Skemat e propozuara për Zgjedhjen dhe Para-zgjedhjen e Bartësit

Nga praktika në vende të tjera të rajonit dhe BE, vihet re se implementimi i këtij detyrimi në shumë raste është bërë me faza për lloje të caktuara thirrjesh dhe/ose ZB dhe PB në faza të ndryshme.

Bazuar në kësaj praktika dhe kompleksitetin e implementimit të Z(P)B për të gjitha kategoritë e thirrjeve, AKEP propozon që implementimi i këtij detyrimi të fillojë njëkohsisht për ZB dhe PB (përfshirë detyrimin për mundësimin e ZB kur ka PB: PB me rizgjidhje) dhe fillimisht vetëm për thirrjet ndërkombetare duke implementuar në një fazë të dytë llojet e tjera të thirrjeve si kombetare drejt fiks, kombetare drejt celulare dhe për thirrjet lokale. Implementimi i Z(P)B nuk është një proces i thjeshtë dhe kërkon punë programuese nga Albtelcom në centralet dhe sistemet e billing-ut për pajtimtarët dhe operatorët, si dhe operatorët bartës të thirrjeve do të duhet të kenë sisteme billing-u dhe marrëdhënie me pajtimtarët. Skema bëhet me komplekse me rritjen e numrit të kategorive të thirrjeve për Z(P)B. Aplikimi i skemës në fazën e parë vetëm për thirrjet kombetare, rrit mundësitë e implementimit me sukses të Z(P)B, dhe së bashku me progresin në orientimin në kosto të tarifave të interkoneksionit dhe tarifave me pakice të Albtelcom (ribalancimi), bën me të lehtë përfshirjen e kategorive të tjera të thirrjeve në Z(P)B. AKEP gjykon se implementimi i dy fazave të kryhet si vijon:

- Faza e I: duke filluar nga 1.05.2011.

Deri me 1.05.2011, parashikohet qe AKEP te kete marre vendim per miratimin e versionit final te ketij dokumenti dhe rregullores per Z(P)B, dhe njekohesisht Altelecom te kete kryer procesin e amendimit te RIO dhe pergatitjet e nevojshme teknike per implementimin e Z(P)B per pajtimtaret e vet (Familjare dhe Te tjere) dhe marrdheniet me bartesit e thirrjeve, qe te mundesoje implementimin e Z(P)B per thirrjet nderkombetare duke filluar nga 1.05.2011.

- Faza e dyte: duke filluar nga 1.01.2012.

Altelecom deri me 1.01.2012 do te duhet te kryeje te gjitha pergatitjet e nevojshme teknike per te implementuar me sukses Z(P)B per te gjitha llojet e thirrjeve.

Draft rregullorja e pergatitur ka parashikuar 4 opsione per Z(P)B:

- a. Thirje nderkombetare
- b. Thirje kombetare
- c. Thirje kombetare dhe nderkombetare
- d. Te gjitha thirrjet.

Meqenese draft rregullorja eshte e pergjithshme, ajo nuk permban emra te operatoreve ndaj te cileve aplikohet detyrimi per te dhene akses per C(P)S (p.sh.Albtelcom aktualisht) apo fazat e implementimit te propozuara me siper. Sipas skemes se propozuar, detyrimi per te dhene akses per Z(P)B do te funksionoje fillimisht per Altelecom duke filluar nga 1.05.2011 per alternativen 'a' dhe diponibiliteti i alternativave 'c-d' do te jete i mundshem vetem duke filluar nga data 1.01.2012. Llojet e thirrjeve te pefshira ne secilen alternative, jane dhene ne nenin 2 te rregullores.

Draft rregullorja sqaron se pajtimtari ka te drejte te parazgjedhe nje bartes per alternativen 'a' dhe nje operatore bartes tjeter per 'b', ose te njejtin bartes per 'a' dhe 'b' (d.m.th alternativen 'c'). Per alternativen 'd' pajtimtari mund te parazgjedhe vetem nje operator bartes dhe nuk mund te parazgjedhe bartes te tjere per alternativat e tjera te thirrjeve. Ne secilin prej rasteve te mesiperme pajtimtari ka te drejte te perdore edhe zgjedhjen e bartesit ne fillim te thirrjes duke formuar kodin perkates.

Nderkohe, vendosja e detyrimit per dhenie me qera me shumice te linjes telefonike (WLR) do te vleresohet nga AKEP ne nje faze te mevonshme pas implementimit te Z(P)B sipas skemes se propozuar (te pakten pas fazes se pare), pasi per momentin gjykohet se vendosja e ketij detyrimi do te rriste kompleksitetin e procesit.

Tarifimi per origjinimin e thirrjeve nga Altelecom per bartesit e thirrjeve do te kryhet ne nivel te njejte me tarifat respektive ne fuqi te terminimit te thirrjeve ne rrjetin Altelecom. Nderkohe procesi i Z(P)B gjeneron kosto fikse per operatorin e rrjetit (Albtelcom) te nevojshme per programimin per implementimin e ZB dhe te PB, si dhe kosto per adminitrimin e kerkesave. Nga te dhena ne oferta refernce te operatoreve inkumbent vihet re se tarifa te tilla perfshijne:

- Tarife per implementimin e kodit te ZB (paguhet nje here dhe ne baze te numrit te centraleve ku implementohet);

- Tarife per implementimin e PB: paguhet nje here dhe mund te jete per implementiin ne te gjithë centralet ose e shprehur ne tarife per central.
- Tarife per implementimin e PB per cdo linje telefonike: kjo tarife paguhet nje here nga bartesi i thirrjeve per cdo pajtimtar qe perdor PB.

Per keto tarifa, AKEP nuk ka mundur te gjeje tarifa reference mesatare. Niveli i tarifave te mesiperme ne disa RIO duket se ka diferenca te medha, dhe per kete arsye AKEP mirepret komente te paleve te interesuara (sidomos Albtelecom) ne lidhje me menyren e percaktimit te ketyre tarifave dhe nivele te mundshme per keto tarifa.

Pyetje 2: A jane dakort palët e interesuara me propozimin e AKEP për implementimin me dy faza Z(P)B dhe afatet e tyre?

Pyetje 3: Cili është opinioni i palëve të interesuara për kategoritë/alternativat e thirrjeve për parazgjedhje të bartesit dhe llojet e thirrjeve të përfshira në secilën kategori/alternativë?

Pyetje 4: Cili është opinioni i palëve te interesuara ne lidhje aplikimin e tarifave fikse (pervec tarifave te origjinimit te thirrjeve) dhe cfare nivelesh tarifash gjykohen si te arsyeshme. Me keto komente ju ltem perfshini edhe justifikimin per nivelin e propozuar?

6. Probleme të mundshme për përdoruesit

Siç vihet re nga përshkrimi i shërbimeve të Z(PB, pajtimtarët që do të përdorin Z(P)B do të duhet të paguajnë të paktën dy fatura për shërbimet telefonike dhe numri mund të jetë më i madh nëse pajtimtari përdor PB me rizgjedhje dhe/ose zgjedh/parazgjedh disa operatore për thirrjet telefonike. Në këtë mënyrë pajtimtari i Albtelecom do të tarifohet nga Albtelecom për pajtimin mujor si dhe për thirrjet e kryera normalisht pa Z(P)B. Për thirrjet e kryera me Z(P)B pajtimtari do të tarifohet dhe faturohet nga operatori i zgjedhur apo i parazgjedhur, dhe për këtë do të jetë e nevojshme nënshkrimi i një kontrate midis pajtimtarit dhe operatorit të zgjedhur/parazgjedhur.

Marrëveshjet për faturimin janë pjesë e diskutimit dhe marrëveshjeve ndërmjet operatorëve si pjesë e negociatave për marrëveshjet e tyre të interkoneksionit.

Mënyra e pagesës mund të zgjidhet nga palët dhe sipas mundësive teknike pa deformuar skemën e funksionimit të shërbimeve dhe kosto shtesë për pajtimtarin. Pajtimtari ka të drejtë të zgjedhë apo parazgjedhë disa operatore. Për parazgjedhjen ai ka mundësi të zgjedhë operatore të ndryshëm për lloje të ndryshme thirrjesh por jo operatore të ndryshëm për të njetën lloj thirrjesh.

Marrëdhëniet midis pajtimtarit dhe operatorit të zgjedhur me Z(P)B rregullohen nëpërmjet një kontrate të nënshkruar nga të dy palët dhe termat e përgjithshme të kësaj kontrate duhet të jenë të miratuara nga AKEP. Kontrata do të duhet të përmbajë të gjitha përcaktimet e dhëna në Ligjin nr. 9918, dhe operatori i zgjedhur duhet të publikojë tarifën për shërbimet e ofruara duke i përfshirë ato edhe në kontratën e lidhur. Këto tarifa nuk janë nën-rregullim.

Draft rregullorja përmban një sërë kushtesh për tu aplikuar nga operatorët për ofrimin e Z(P)B me qëllim informimin e pajtimtareve, dhe mbrojtjen e tyre nga praktikat abusive, përfshirë detyrimin për publikimin e termave të përgjithsme dhe tarifave në faqen e internetit të bartësve të thirrjeve, e cila do të duhet të jetë në domain “.al”

Në përfundim të procesit të këshillimit publik dhe marrjen e vendimit për implementimin e Z(P)B, AKEP do të publikojë një udhëzues me të detajuar për konsumatorët për përdorimin e Z(P)B.

Pyetje 5: Cfare mendoje palet e interesuara ne lidhje me parashikimet e draft-rregullores per Z(P)B ne lidhje me mbrojtjen e konsumatoreve? A jane ato te majftueshme? Cilat jane propozimet tuaja per permiresimin e tyre dhe/ose kuadrit mbrojttes te kosnumatorit per Z(P)B?

7. Përcaktimi i numeracionit për Zgjedhjen e Bartësit

AKEP mendon që të gjithë operatorët që ofrojnë rrjete dhe shërbime publike telefonike të autorizuar nga AKEP, duhet të jenë në gjendje që të përdorin prefiksin e bartësit në mënyrë që të ofrojnë shërbimet e rrjetit të tyre mbi bazën e zgjedhjes për çdo thirrje(call-by-call) apo me parazgjedhje.

Përcaktimi i numeracionit për Zgjedhjen e Bartësit nuk duhet të krijojë vështirësi për përdoruesin për një akses eficient në këtë shërbim. Plani Kombëtar i Numeracionit për Shqipërinë përcakton përdorimin e kodit ‘10xx’ për aksesin në zgjedhjen e bartësit. Ky format i kodit lehtëson konkurrencën në treg për Zgjedhjen e Bartësit. Plani pastaj përcakton që thirrjet drejt kodeve të Zgjedhjes së Bartësit 10xx do të rrugëzohen drejt bartësit që identifikohet nga “xx”.

Fillimisht kodet 10x0 nuk do të përdoren. Kjo zgjedhje bëhet për të shmangur konfuzionin kur kodi i aksesit të bartësit ndiqet nga prefiksi ndërkombëtar (00).

Procedura e aplikimit dhe caktimin e prefiksit të bartësit, janë dhënë në draft rregulloren për Z(P)B në Aneks. .

Pyetje 6: Cilat jane komentet tuaja ne lidhje me alokimin e numeracionit per bartesit thirrjeve?

Aneks: Draft Rregullore për Z(P)B

**Pyetje 7: Cilat jane komentet tuaja ne lidhje me draft rregulloren per Z(P)B?
Komentet jane te mirepritura per cdo percaktim te draft rregullores.**

NENI 1 OBJEKTI

Kjo rregullore përcakton procedurat për zbatimin e detyrimit të përcaktuar në nenin 43 të Ligjit 9918, për tu mundësuar pajtimtareve të një rrjeti telefonik publik që të aksesojne shërbimet telefonike publike të disponueshme të operatorëve të tjerë të interkonektuar me të, nepermjet zgjedhjes dhe/ose parazgjedhjes së bartësit.

NENI 2 PËRKUFIZIME DHE SHKURTIME

Perveç termave të përdorur në Ligjin e Komunikimeve Elektronike, disa terma të referuar në këtë rregullore do të kenë kuptimet e mëposhtme:

- a) **Z(P)B:** Zgjedhja dhe/ose parazgjedhja e bartësit.
- b) **ZB:** Zgjedhja e bartësit në fillim të thirrjes.
- c) **PB:** Parazgjedhja e bartësit.
- d) **Operator Ofrues i Aksesit për Z(P)B:** nënkupton një operator rrjeti publik telefonik, i cili ofron pajtimtarit akses në rrjetin publik telefonik, dhe ndaj të cilit i është vendosur detyrimi për të mundësuar pajtimtarëve të rrjetit të tij aksesin në shërbimet e çdo ofruesi të rrjeteve dhe shërbimeve telefonike të disponueshme për publikun, të interkonektuar me të, nëpërmjet zgjedhjes dhe/ose parazgjedhjes së bartësit.
- e) **Bartës i thirrjeve me Z(P)B:** është një operator i zgjedhur dhe/ose parazgjedhur.
- f) **Operator i Zgjedhur:** nënkupton një operator të rrjeteve të komunikimeve publike i interkonektuar me Operatorin Ofrues të Aksesit për Z(P)B i cili ofron shërbime publike telefonike dhe zgjidhet nga pajtimtari i Operatorit të Ofrues të Z(P)B, duke përdorur kodin e zgjedhjes së bartësit në fillim të thirrjes telefonike.
- g) **Operator i Parazgjedhur:** nënkupton një operator të rrjeteve të komunikimeve publike i interkonektuar me Operatorin Ofrues të Aksesit për Z(P)B, i cili ofron shërbime telefonike publike dhe që pajtimtari i Operatorit Ofrues të Z(P)B e ka deklaruar atë si ofrues të disa shërbimeve publike telefonike, në bazë të një kontrate të nënshkruar më parë midis pajtimatrit dhe këtij operatori.
- h) **Zgjedhje e Bartësit në fillim të thirrjes:** nënkupton procedurën me të cilën pajtimtari i Operatorit Ofrues i aksesit për Z(P)B, mund të kryejë zgjedhjen e bartësit në fillim të thirrjes duke formuar kodin e bartësit të zgjedhur përpara numrit telefonik që thirret.
- i) **Parazgjedhja e Bartësit:** nënkupton një procedurë të programuar më parë, për t'i bërë të mundur pajtimtarit të Operatorit Ofrues të Aksesit Z(P)B, të lidhet me

bartësin e parazgjedhur, me të cilin ka nënshkruar më parë një kontratë për ofrimin e disa shërbimeve telefonike, pa i hequr mundësinë pajtimatrit të zgjedhjes së bartësit në fillim të thirrjes.

- j) **Kodi i Bartësit të Zgjedhur:** nënkupton një numër me katër shifra në formatin “10ab” ku “ab” është kodi i operatorit të zgjedhur i caktuar nga AKEP në përputhje me Planin e Numeracionit të Republikës së Shqipërisë.
- k) **Thirrje Lokale:** nënkupton një thirrje të origjinuar nga pajtimtari i një zone gjeografike nga rrjeti i një operatori rrjeti telefonik fiks tek një pajtimtar në të njëjten zonë gjeografike pa qënë nevoja e formimit të prefiksit të zonës gjeografike të pajtimtarit të thirrur.
- l) **Thirrje Kombëtare:** nënkupton një thirrje të origjinuar nga pajtimtari i një rrjeti publik telefonik në një zonë gjeografike drejt një pajtimtari rrjeti publik telefonik fiks në një zonë tjetër gjeografike duke formuar prefiksin përkatës (kombëtar dhe kodin e kwsaj one gjeografike) përpara numrit të pajtimtarit të thirrur.
- m) **Thirrje ndërkombëtare:** nënkupton një thirrje të origjinuar nga pajtimtari i një rrjeti public telefonik tek një pajtimtar në një shtet tjetër duke formuar një prefiks ndërkombëtar dhe kodin e shtetit përpara numrit kombëtar të pajtimtarit të thirrur, i lidhur në një rrjet publik fiks ose mobil.
- n) **Te gjitha thirrjet:** nënkupton të gjitha kategorite e thirrjeve përveç thirrjeve drejt numrave të emergjencës.
- o) **Paketë e veçante tarifore:** paketë tarifore që përfiton pajtimtari nga ofruesi i aksesit në linjën telefonike dhe e përjashtuar nga detyrimi për mundësimin e Z(P)B, sipas percaktimeve të AKEP.

NENI 3 KUSHTET E PËRGJITHSHME TË ZGJEDHJES DHE PARAZGJEDHJES SË BARTËSIT

1. Operatori Ofrues i Aksesit për Z(P)B do të ofrojë zgjedhjen e bartësit dhe/ose parazgjedhjen e bartësit për ata operatore të cilet:
 - (a) Jane regjistruar zyrtarisht në regjistrin e autorizimeve të përgjithshme të AKEP për ofrimin e rrjeteve dhe shërbimeve publike të telefonisë.
 - (b) Kane nënshkruar një marrëveshje interkoneksioni me të, dhe
 - (c) Jane pajisur me një vendim nga AKEP për caktimin e kodit të bartësit të thirrjeve.
2. Operatori i ofrues të aksesit për Z(P)B do të drejtojë thirrjet e pajtimtarit të tij në drejtim të operatorit të zgjedhur dhe/ose parazgjedhur, i cili përveç detyrimeve në paragrafin 1 të këtij neni, duhet të realizojë të gjitha thirrjet lokale, kombëtare dhe/ose të gjitha thirrjet ndërkombëtare, në përputhje me marrëveshjen e interkoneksionit të nënshkruar midis tij dhe operatorit ofrues të aksesit për Z(P)B.

3. Operatori Ofrues i Aksesit për Z(P)B do të parqesë në ofertën referencë të interkoneksionit gjitha tarifatat e aplikueshme për operatorët e zgjedhur dhe parazgjedhur të thirrjeve dhe procedurat përkatëse për implementimin e shërbimeve.
4. Operatori i ofruesit të aksesit për Z(P)B nuk do të tarifojë pajtimtarin e rrjetit të tij për thirrjet kryesore me Z(P)B.
5. Në rastin e parazgjedhjes së bartësit, pajtimtari i operatorit ofrues të aksesit për Z(P)B mund të lidhë një kontratë me një operator të parazgjedhur për një, disa apo të gjitha kategoritë e thirrjeve sipas alternativave të mëposhtme:
 - a. Thirrje ndërkombëtare
 - b. Thirrje kombëtare
 - c. Thirrje kombëtare dhe ndërkombëtare
 - d. Të gjitha thirrjet

Pajtimtari ka të drejtë të parazgjedhë një bartës për alternativën 'a' dhe një operator bartës tjetër për 'b', ose të njëjtin bartës për 'a' dhe 'b' (d.m.th alternativën 'c'). Për alternativën 'd' pajtimtari mund të parazgjedhë vetëm një operator bartës dhe nuk mund të parazgjedhë bartës të tjerë për alternativat e tjera të thirrjeve. Në secilin prej rasteve të mësipërme pajtimtari ka të drejtë të përdorë edhe zgjedhjen e bartësit në fillim të thirrjes duke formuar kodin përkatës. Disponibiliteti i alternativave të mësipërme 'a-d' është në varesë të detyrimeve të vendosura nga AKEP ndaj operatorit ofrues të aksesit për Z(P)B.

6. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B ka detyrimin të ofrojë mundësinë e Z(P)B për të gjithë pajtimtarët që përdorin paketat tarifore standarde dhe nuk ka detyrim të aplikojë zgjedhjen e bartësit dhe/ose parazgjedhjen e bartësit për ata pajtimtare që kanë nënshkruar kontratë pajtimi me të më pakta të vecanta tarifore (në këto raste pajtimtari duhet të kalojë në pakete tarifore standarde për të përfituar Z(P)B), si dhe nga telefonat publikë me pagesë. Mos-aplikimi i detyrimit për mundësinë e Z(P)B për paketa të vecanta tarifore lejohet, aplikohet vetëm me vendim të AKEP.

NENI 4

PROCEDURA PËR ZGJEDHJEN E BARTËSIT NË FILLIM TË THIRRJES

1. Në procedurën e zgjedhjes së bartësit në fillim të thirrjes, formimi i kodit të bartësit të zgjedhur nga pajtimtari i ofruesit të aksesit për Z(P)B do të kuptojë lejimin për pajtimtarin të përdorë shërbimin e zgjedhjes së bartësit në fillim të thirrjes.
2. Operatori i zgjedhur është përgjegjës për faturimin e thirrjeve të pajtimtarit të realizuara me kodin e tij dhe mbledhjen e pagesave të pajtimtarit për këto thirrje. Në këtë proces operatori i zgjedhur mund të bashkëpunojë me operatorin ofrues të aksesit për Z(P)B në terma komerciale.

NENI 5

PROCEDURA E PARAZGJEDHJES SË BARTËSIT

1. Procedura e parazgjedhjes së bartësit do të fillojë nëpërmjet nënshkrimit të një deklaratë nga pajtimtari i operatorit ofrues të aksesit Z(P)B për parazgjedhjen e kategorive të thirrjeve sipas alternativave të përcaktuara në nenin 3, pika 5, që pajtimtari dëshiron të përfitojë nga operatori i parazgjedhur dhe nënshkrimin e një kontrate midis pajtimtarit dhe operatorit të parazgjedhur. Kjo kontratë nuk duhet të shkaktojë pasoja juridike tek kontrata aktuale e pajtimtarit me operatorin ofrues të aksesit për Z(P)B për të shmangur detyrimet që pajtimtari ka ndaj operatorit ofrues të aksesit në linjën telefonike për shërbimet e përfituara prej tij me parë apo që vazhdon të përfitojë.
2. Pas nënshkrimit të kontratës, operatori i parazgjedhur duhet të dërgojë një kërkesë me shkrim tek operatori ofrues i aksesit për Z(P)B, së bashku me deklaratën e pajtimtarit për parazgjedhjen e shërbimeve të ofruara nga operator i parazgjedhur.
3. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B do të kryejë përgatitjet e nevojshme për të mundësuar shërbimin e parazgjedhjes së bartësit, brenda 10 ditëve pune nga dita e marrjes së kërkesës me shkrim të operatorit të parazgjedhur dhe duhet të informojë me shkrim (ose me mënyren e rene dakort midis palëve) operatorin e parazgjedhur dhe pajtimtarin në lidhje me gadishmërinë për ofrimin e shërbimit të kërkuar brenda periudhës së përcaktuar.
4. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B do të refuzojë kërkesën për shërbimin e parazgjedhjes së bartësit nëse:
 - a) Nuk ekziston një kontratë pajtimtari e nënshkruar midis pajtimtarit dhe operatorit ofrues për shërbimin publik telefonik;
 - b) Kërkesa e operatorit të parazgjedhur dhe/ose deklarata e pajtimtarit përmban të dhëna të pasakta;
 - c) Kërkesa është në lidhje me një pajtimtar i cili përfiton pakete të vecantë tarifore, të perjashtuar nga detyrimi për mundësimin e Z(P)B.
5. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B do të ndërpresë ofrimin e shërbimit të parazgjedhjes së bartësit nëse:
 - a) Bartësi i parazgjedhur kërkon me shkrim ndërprerjen e shërbimit;
 - b) Pajtimtari bën kërkesë me shkrim për ndërprerjen e shërbimit;
 - c) Kontrata midis pajtimtarit dhe operatorit ofrues të Z(P)B është prishur/përfunduar/ndërprerë;
 - d) Marrëveshja e interkoneksionit midis operatorit ofrues të Z(P)B dhe operatorit të parazgjedhur ka përfunduar/ndërprerë;Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B do të njoftojë pajtimtarin për rastet e pikave (a) dhe (d) dhe operatorin e zgjedhur për rastin e pikës (b).
6. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B nuk do të kufizojë numrin e operatorëve të parazgjedhur të pajtimtarit dhe do të lejojë që pajtimtari të kryejë thirrje me zgjedhje bartësi në fillim të çdo thirrje duke formuar kodin përkatës.

NENI 6

KONTRATA MIDIS PAJTIMTARIT DHE OPERATORIT TË PARAZGJEDHUR

1. Kontrata e nënshkruar midis pajtimtarit dhe operatorit të parazgjedhur, përveç elementeve të përcaktuara në nenin 99 të Ligjit 9918 do të përmbajë:
 - (a) Kategoritë e thirrjeve telefonike të përzgjedhura nga pajtimtari të grupuara sipas kategorive të përgjedhura;
 - (b) Listën e destinacionëve për të cilat pajtimtari mund të kryejë thirrje të detajuar me sipas kategorive kryesore (locale, kombetare, ndërkombëtare) duke specifikuar destinacionet brënda secilës kategori që nuk mund të realizohen thirrjet prej tij;
 - (c) Detyrimin që në rastin kur pajtimtari ka kontratë me një bartës tjetër të parazgjedhur, ai duhet të njoftojë operatorin e ri të parazgjedhur për ekzistencën e kontratës me operatorin e mëparshëm të parazgjedhur.
 - (d) Detyrimin që operatorin e ri të parazgjedhur të njoftojë operatorin e parazgjedhur me parë për kalimin e pajtimtarit tek operatorin e parazgjedhur (ai vetë).
2. Nënshkrimi i kontratës midis pajtimtarit me operatorin e parazgjedhur do të thotë si në vijim:
 - (e) Pajtimtari do të pranojë kushtet e kontratës së lidhur me operatorin e parazgjedhur;
 - (f) Kontrata e Pajtimtarit e nënshkruar me operatorin ofrues të aksesit për Z(P)B ose me një operator tjetër të parazgjedhur, nuk do të jetë më e vlefshme për shërbimin e zgjedhur.
3. Nënshkrimi i kontratës midis pajtimtarit dhe bartësit të parazgjedhur nuk do të prekë detyrimet që ka pajtimtari ndaj operatorit ofrues të Z(P)B, përfshirë detyrimin për të paguar pajtimin mujor dhe tarifën e shërbimeve të tjera të ofruara nga ofruesi i aksesit për Z(P)B dhe përfituara nga pajtimtari;
4. Shërbimi i parazgjedhjes apo çdo ndryshim apo tërheqje e një kontrate të vlefshme midis pajtimtarit dhe operatorit të parazgjedhur do të hyjë në fuqi në ditën kur bëhet efektiv shërbimi i parazgjedhur ose anulimi i tij.
5. Termat e përgjithme të kontratës (kontrata tip) midis bartësit të parazgjedhur dhe pajtimtarit hartohen nga sipërmarrësi i bartësit të parazgjedhur dhe miratohen nga AKEP, dhe shërben si bazë për lidhjen e kontratës midis pajtimtarit dhe sipërmarrësit të bartësit të parazgjedhur.
6. Sipërmarrësi i bartësit të parazgjedhur ka detyrimin të publikojë në faqen e internetit të tij (e cila duhet të jete me domain '.al') termat e përgjithshme të kontratës me pajtimtarin së bashku me tarifën e thirrjeve telefonike të ofruara prej tij dhe mënyrën e tarifimit.

NENI 7

INFORMIMI I PAJTIMTARËVE PËR Z(P)B

1. Operatori Ofrues i aksesit për Z(P)B do të publikojë në faqen e tij web të internetit në menyrë transparente informacionin e mëposhtem për operatorët që mund të zgjidhen në fillim të thirrjes dhe me parazgjedhje, me të cilët ka lidhur marrveshje interkoneksioni, duke i renditur sipas rendit alfabetik:
 - (a) Emri, adresa dhe numri i telefonit të shërbimit të kujdesit ndaj klientit, e operatorit të zgjedhur dhe/ose operatorit të parazgjedhur.
 - (b) Shërbimi i ofruar nga operatori: ZB, PB, Z(PB)
 - (c) Linku për në Faqen web të internetit e operatorit të zgjedhur dhe/ose operatorit të parazgjedhur
2. Operatori bartes i thirrjeve do të ofrojë dhe paraqesë të dhëna, pa pagesë, të cilat operatori i ofrues i aksesit për Z(P)B do ti publikojë në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni,.
3. Në rastin e zgjedhjes së bartesit për çdo thirrje, operatori i zgjedhur është i detyruar të informojë pajtimtarin në mënyrën e përcaktuar në kushtet e përgjithshme të kontratës së pajtimtarit që operatori ofrues i aksesit për Z(P)B dhe operatori i zgjedhur nuk kanë arritur marrëveshje interkoneksioni për destinacione të ndryshme thirrjesh telefonike.
4. Sipërmarrësi i bartesit të thirrjeve (me zgjedhje në fillim të thirrjes dhe/ose parazgjedhje) ka detyrimin të publikojë në faqen e internetit të tij (e cila duhet të jete me domain '.al'):
 - (a) termat e përgjithshme të kontratës me pajtimtarin së bashku me tarifat e thirrjeve telefonike të ofruara prej tij dhe mënyrën e tarifimit.
 - (b) Listën e destinacioneve për të cilat pajtimtari mund të kryejë thirrje të detajuar sipas kategorive kryesore (lokale, kombetare, ndërkombetare) duke specifikuar destinacionet brënda secilës kategori që nuk mund të realizohen thirrjet prej tij;
5. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B do të njoftojë pajtimtarin për operatorin e rrjetit të komunikimit publik i cili është përgjegjës për shërbimet e ofruara si dhe procedurën e ankimit të pajtimtarit.

NENI 8

BASHKËPUNIMI MIDIS OPERATOREVE PËR OFRIMIN E Z(P)B

1. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B dhe operatori i zgjedhur dhe/ose parazgjedhur, do të përcaktojnë kushtet e bashkëpunimit përsa i përket shërbimit të zgjedhjes së bartesit dhe/ose parazgjedhjes së bartesit, në marrëveshjen e interkoneksionit.
2. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B dhe operatori i zgjedhur dhe/ose parazgjedhur janë të detyruar të bëjnë të mundur identifikimin e numrave thirres ose numrave të thirrur. Në rastin kur pajtimtari kërkon inaktivizimin e shfaqjes së numrit që e therret ose numrit të thirrur, kjo

duhet të implementohet në përputhje me rregullimet në mbrojtjen e të dhënave personale për shërbimet e komunikimeve publike.

3. Nëse nuk ka ndonjë marrëveshje për ndarjen e detyrimeve midis operatorit ofrues i aksesit për Z(P)B dhe operatorit të zgjedhur dhe/ose parazgjedhur, në rastin e ofrimit të një cilesisë të keqe (të varfër) të shërbimeve për pajtimtarin nga operatori i zgjedhur dhe/ose parazgjedhur, ose në rastin e mos trajtimit të ankesave të pajtimtareve, përgjegjësitë do të përballohen nga operatori i zgjedhur dhe/ose parazgjedhur.

NENI 9 FATURIMI

1. Operatori i zgjedhur dhe operatorin e parazgjedhur janë përgjegjës për faturimin e thirrjeve telefonike të kryera nga pajtimtari përkatesisht me zgjedhje bartësi në fillim të thirrjes dhe me parazgjedhje bartësi.
2. Operatori ofrues i aksesit për Z(P)B dhe operatorin e zgjedhur dhe/ose parazgjedhur mund të negociojnë dhe bashkëpunojnë me njeri tjetrin për lëshimin e faturave të përbashkëta dhe proceset e pagimit të faturave nga pajtimtari.

NENI 10 APLIKIMI PËR PREFIKSIN E BARTËSIT

1. E drejta për të aplikuar:

- a) Çdo Sipermarresi i pajisur me Autorizimin e Përgjithshëm për ofrimin e shërbimeve dhe/ose rrjeteve publike telefonike nga AKEP sipas Ligjit për Komunikimet Elektronike në R.SH, **dhe që ka një faqe internet në domain '.al'** ka të drejtë të aplikojë për pajisje me prefix për zgjedhje (parazgjedhje) bartësi.
- b) Çdo Sipermarresi të autorizuar mund t'i caktohet vetëm një kod për zgjedhjen e bartësit,
- c) Të gjithë aplikantët duhet të justifikojnë kërkesat e tyre për zgjedhjen e bartësit, ose kodet e për aksesin e bartjes për ofrimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike për publikun,
- d) Të gjithë aplikantët të cilët mund të aplikojnë kanë akses të njëjtte në kodet e disponueshëm për zgjedhjen e bartësit.

2. Zgjedhja e kodit nga aplikantët:

- a) Aplikantët e kualifikuar kanë mundësinë të përcaktojnë preferencat e tyre nga kodet e aksesit të disponueshëm (10xx) duke zgjedhur vlerat për xx). Preferencat paraqiten në Formularin e Aplikimit.
- b) Aplikimet vlerësohen nga AKEP:
 - i. kodet 10x0 nuk janë në dispozicion për tu alokuar;

- ii. kodet alokohen me parimin "First come first served"
- iii. Ne rast te kerkesave te njekoheshme per te njejtin kod, hidhet short ne parani te aplikanteve.
- c) Prefikset për Zgjedhjen e Bartësit do të përdoren për të siguruar akses në bartësit e zgjedhur. Përdorimi për çdo qëllim tjetër veç atyre të përmendura më sipër sjell anulimin e kodit.

3. Anullimi i kodit të alokuar:

Një kod për Zgjedhjen e Bartësit mund të anulohet nga AKEP nëse aplikohet një nga pikat e mëposhtëm:

- a) ai nuk përdoret për ofrimin e shërbimit publik telefonik të zgjedhjes/parazgjidhejs së bartësit,
- b) operatori të cilit i është alokuar kodi thyen kushtet për caktimin e kodit, deklaron falimentim;
- c) anulimi është me interes publik.

AKEP përpara anulimit të kodit konsultohet me aplikantin.

4. Transferimi dhe pronësia

Caktimi i numrave jep të drejtën e përdorimit të numrave të caktuar por nuk është kalim pronësie. Prandaj, kodi për Zgjedhjen e Bartësit nuk është i transferueshem dhe mund të përdoret vetëm për rrugëzimin e shërbimeve të telekomunikacioneve drejt operatorit të cilit kodi i është caktuar nga AKEP.

5. Publikimi i kodeve të alokuar

AKEP publikon të dhëna për kodet e caktuar dhe aplikantët të cilëve u është caktuar kodi për Zgjedhjen e Bartësit.

6. Formulari i aplikimit

Operatorët që aplikojnë për kodet e Zgjedhjes së Bartësit në përputhje me këtë dokument duhet të plotësojnë Formularin e Aplikimit të përcaktuar në "Rregullore për caktimin dhe përdorimin e numrave dhe serive numerike"-Shtojca 2 (VKD Nr.932, datë 11.08.2009-publikuar në faqen zyrtare www.akep.al).

NENI 11 HYRJA NË FUQI

Kjo rregullore do të hyjë në fuqi në ditën e publikimit në faqen e Internetit të AKEP, www.akep.al .